Hovurmakare – med rätt att vrida fram klockorna

Om det är någon som har koll på timmar och minuter, så är det Sophia Reuterdahl. Hon är fjärde generationens urmakare, med särskilt ansvar för de 75 klockorna på kungliga slottet. På söndag blir jobbet en kamp mot tiden, även för henne. Då ska samtliga slottets ur flyttas fram en timme!

Text: Kerstin Weman Thornell
reportage@egmont.se
Foto: Thomas Carlgren, Sophia Reuterdahl, Kungahuset.se

Kungliga slottet i Stockholm. Den som lyssnar noggrant, bortom ljudet från trampande fötter och pratande besökare, kan höra det lågmälda tickandet från slottets många klockor. Förgyllda väggur, pampiga pendyler och sirliga bordsur bidrar till slottets egen musik – ett evigt knäppande, dongande och ringande.

Varje torsdagsmorgon, året runt, går Sophia Reuterdahl från sal till sal för att dra upp klockorna. Med sig har hon en korg med nycklar och verktyg. Ibland måste hon resa en stege för att nå de väggur som hänger otillgängligt. Hon rör sig försiktigt, för att inte råka fastna i en matta eller slå ner en kristallkrona.

– Det är ju en väldigt speciell arbetsplats, eftersom allt är så gammalt och värdefullt, säger hon.

För att hålla reda på de 75 uren har hon en pärm och en checklista, där hon antecknar i vilket dagsskick alla klockorna är. Skulle någon av dem behöva repareras plockas urverket ur fodralet, vilket är något av en högtidsstund för en hantverkare som Sophia.

– Slottsbesökarna ser ju bara

Sophia har koll på tiden på slottet!

Sophia Reuterdahl

Ålder: 48 år.
Familj: Tolvåriga dottern Thilde.
Bor: I stadsdelen Liseberg söder om Stockholm.
Gör: Hovurmakare sedan tre år tillbaka, driver också ett urmakeri.

På påskdagen kommer Sophia att ha att göra hela dagen. Då ska samtliga slottets ur flyttas fram en timme.

fodralen och de är fina de också, men jag har förmånen att få öppna dem och titta inuti. Jag kan gå helt förlorad i de vackra urverken. De är så oerhört utsökta, tillverkade av de skickligaste urmakarna i Europa.

Tålamod, noggrannhet och tekniskt intresse är några av de egenskaper som krävs för att bli en duktig urmakare. För Sophias del har yrket gått i arv ända sedan 1850-talet, då hennes morfars farfar Magnus Theodor Reuterdahl var urfabrikör i Göteborg.

– Klockor har funnits i familjen sedan dess. Själv var jag helt säker, redan som elvaåring, att jag skulle bli urmakare.

Under en studiepaus från urmakarutbildningen fick hon en praktikplats hos en antikurmakare i Göteborg, vilket väckte hennes intresse för just äldre klockor. Vid sidan om det kungliga uppdraget driver hon, sedan tjugo år tillbaka, ett eget urmakeri i Enskede söder om Stockholm. Mötet med kunderna, som kommer för att laga sina klockor, hör till höjdpunkterna i vardagen.

– Det märks att ljudet av klockor som tickar och slår väcker många känslor och minnen hos människor. De kan berätta att "precis så här lät det hemma hos mormor och morfar".

Kanske är det ett klassiskt ljud som håller på att försvinna. Många i den yngre generationen är mest vana vid mobilens stumma siffror.

– Min dotters kompis kom in i affären och ryckte till när hon hörde en klocka slå. "Vad har hänt, är det någon som har dött?" utbrast hon spontant.

Men Sophia hoppas att tickandet och dongandet ska ljuda även i framtiden – även om hon till vardags för en ojämn kamp mot tidens gång.

– Jag kämpar mot klockan hela tiden, särskilt när jag sitter och jobbar. Man kan inte slarva och stressa, utan får bara försöka släppa taget och låta det ta den tid det tar.

I år infaller omställningen till sommartid mellan påskafton och påskdagen och på söndagsmorgonen kommer Sophia att åka till slottet för att tillbringa hela dagen med att vrida fram visarna en timme.

Själv ser hon, precis som de flesta, fram emot lite ljusare vårkvällar. Den ständiga diskussionen kring hur vi påverkas av det plötsliga timbytet, ger hon dock inte mycket för.

– Nej, det är ett himla tjat om hur vi skulle påverkas. Ändå har folk inga problem med att resa på semesterresor över halva jordklotet, med den tidsomställning det innebär. ■

Natten till påskdagen är det dags för sommartid!

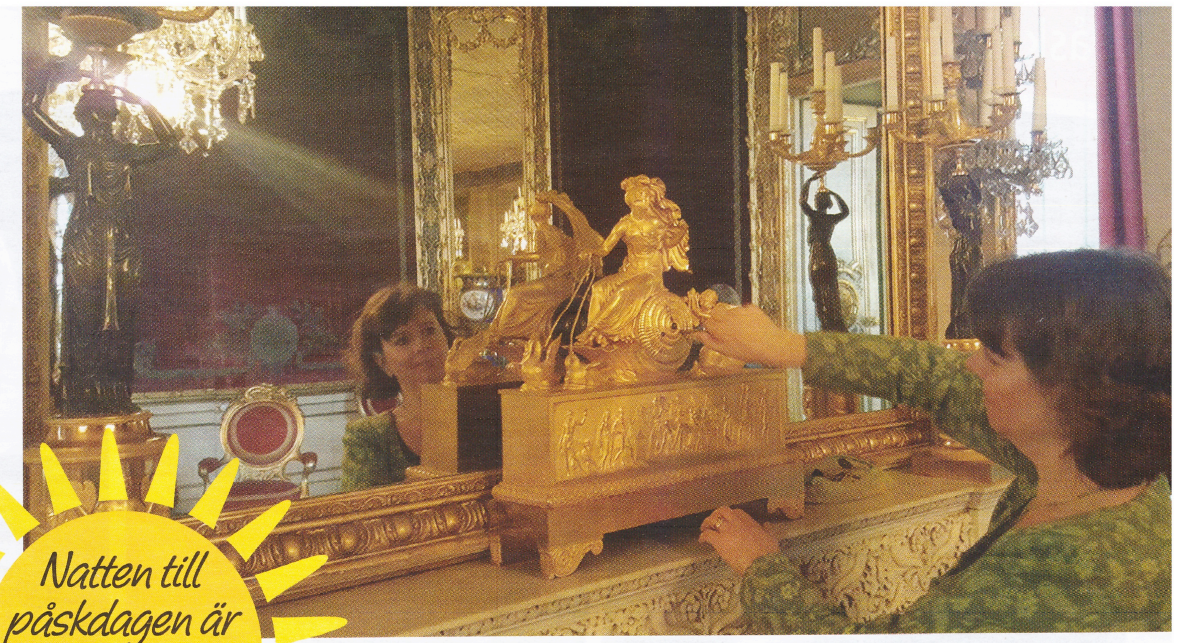

Sophia har 75 klockor att dra – några är stora, några är små men alla är vackra och kulturhistoriskt intressanta.

Hantverk på högsta nivå. Den här urtavlan är lövsågad och graverad som ett spetsmönster i mässing.

Så ser Sophias dag ut

05.25 Väckarklockan ringer.
Jag behöver god tid på mig att vakna.

06.50 Jag sätter mig i bilen och kör in mot slottet.

07.20 Nycklarna kvitteras ut hos slottsvakten.
Sedan börjar jag genast arbeta.

09.00 Fikastund med personalen på slottet.

12.00 Jag äter medhavd lunchlåda.

17.00 Klockorna på slottet är uppdragna och jag återvänder till min verkstad för att jobba lite till.

00.30 Sänglampan släcks.